

Una altra Àsia Menor

Vanguelis Khatzivassiliu

(Traducció i notes: Toni Góngora)

Aprofitant l'avinentsa de la reedició de *Guiak*¹ (amb canvi d'editorial, ara a Edicions Pataki, Atenes, 2020) hem considerat oportú presentar-vos aquesta obra de Dimosthenis Papamarkos. Es tracta d'un recull de narracions que, publicat el 2014 per l'editorial Andípodes, tot d'una va fer forrolla entre els lectors i, de seguida, entre els crítics. Tampoc no van trigar gaire a arribar els premis: el 2015 va rebre el premi de narrativa curta de l'Acadèmia d'Atenes / Fundació Petros Kharis i el de la revista *O anagnostis (El lector)*. És justament d'aquesta revista que hem triat un article de Vanguelis Khatzivassiliu que ens servirà a la perfecció per a situar l'obra.

La versió original de l'article, publicat el 6 de març de 2015, es troba en el següent enllaç: <https://www.oanagnostis.gr/mia-alli-mikrasia/>

(Fotografia: biblionet.gr)

Vanguelis Khatzivassiliu (Atenes, 1959) va estudiar Ciències polítiques i Economia Regional. Com a crític literari ha col·laborat amb els diaris *Avdí (Aurora)*, *Proti (Primera)*, *Kathimeriní (Quotidià)*, *Eleftherotipia (Premsa lliure)*, on fou membre de l'equip de redacció del suplement «Viliothiki» i *To Vima tis Kiriakis (La Tribuna del Diumenge)*, així com en diverses revistes de literatura. En col·laboració amb Katerina Skhinà i Manolis Pimplís, s'ocupà en l'emissió setmanal *Llibres a la capsa* a l'ET1. Ha publicat nombrosos assaigs i antologies d'escriptors grecs. Ha ensenyat crítica literària al Taller del Llibre del EKEVI i participa en la redacció de la revista *Ithaca*, en anglès, que edita aquesta institució.

Amb un recull de narracions i dues novel·les en el seu haver fins al moment, Dimosthenis Papamarkos torna amb un altre recull de narracions, que té per títol *Guiak*, on dona veu als combatents del front de l'Àsia Menor. Res, però, no és exactament el que sembla. Els herois de Papamarkos, no els veiem mai al camp de batalla (com a màxim, expliquen amb quatre mots l'experiència que hi han tingut) i, d'altra banda, tots provenen d'una zona geogràfica concreta, el pobles arvanites de la Ftiòtida. Sobre la base de la parla local i d'una llengua de caràcter oral (una llengua amb giragonses i alternances contínues, que

---

¹ Paraula albanesa que, segons que indica autor en una nota al començament del llibre, significa: 1. sang, 2. relació de sang, 3. assassinat comès per motius de venjança, 4. raça.

sap expressar els sentiments més intensos sense caure en el sentimentalisme), els personatges de Papamarkos no tenen el cap a la guerra, sinó a la rereguarda de la seva vida quotidiana i familiar. I tots s'afanyen a narrar quelcom de molt dramàtic sobre això.

Què han deixat enrere els personatges o què trobaran quan tornin del front? En primer pla veurem les passions que s'encenen a l'interior de la família i del cercle estret del poble: uns perdran la dona per una mà homicida i descobriran l'assassí entre els companys d'armes a l'Àsia Menor, per prendre'n venjança tot seguit, i d'altres es mataran entre ells per una xicoteta amb un bon dot —i els qui sobrevisquin la reclamaran, a ella i la seva fortuna, de bon començament. Vet aquí, doncs, els codis d'honor i l'alè greu del mascle sota el pas greu de la Història.

I quan, així i tot, l'autor ens conduirà a l'escenari de la guerra, no parlarà dels triomfs de l'avanç grec o de la derrota i retirada posteriors de l'exèrcit hel·lènic, sinó de la violència que els soldats grecs tindran reservada als ciutadans turcs no combatents, apunyalant i disparant a tort i a dret. Papamarkos, però, no s'apressa a condemnar ningú: això és el que passa a les guerres i la violència porta violència, sobretot quan s'abandona la rutina de l'expedició, tot i els excessos que comporta, per llançar-se al foc de la batalla i matar, tant si agrada com si no, qui se't posi per davant. És en aquest sentit que llegirem la millor narració del recull, que du per títol «Knaker» i és la història d'un grec que treballa de matador en un escorxador a Amèrica i que va romandre per sempre a l'estranger després que els seus, a Grècia, havien rebut amb un horror hipòcrita les històries que explicava sobre la gent que havia matat a l'Àsia Menor, quan mirava de mantenir-se viu a qualsevol preu. La guerra en qüestió no és la guerra per la nació i la pàtria, no és ni tan sols la manera com la lleialtat a la nació i a la pàtria pot justificar els esgarriaments personals: és l'ésser humà despulat de qualsevol excusa en una lluita desesperada per la supervivència.

A *Guiak* trobarem també enamorats que perdran el seu amor després de la destrucció d'Esmirna o tornaran sans i estalvis al poble per trobar-hi tot seguit el menyspreu amorós, i fins i tot la traïció. Aquí hi ha, igualment, persones que veuen visions i a qui els fantasmes perseguiran de nit (una altra narració molt bella que du el títol de «Taratararura»), així com dones amb l'audàcia d'enfrontar-se a la Seca per expulsar-la ben lluny.

Dreta: portada de la nova edició de *Guiak*.
Atenes: Edicions Pataki, 2020

